

рішення таким чином, щоб воно було зрозумілим, а стиль викладу при цьому залишався професійним.

Отже, не слід абсолютизувати протиставлення латинізмів і «простої» мови судових рішень. З урахуванням історичної ролі латинської мови та римського права в межах романо-германської правової сім'ї присутність латинізмів і сьогодні є іманентною ознакою мови права багатьох національних правових систем, зокрема України. Імплицитність латинізмів у складі юридичної лексики дозволяє суддям на їх розсуд як звертатися до латинізованих форм, так і уникати їх використання на практиці. При цьому важливо, щоб використання латинізмів було не просто зайвим способом апелювання до багатомістової традиції, але засобом забезпечення чіткості, зрозумілості та лаконічності судових рішень.

Література:

1. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види : монографія. Харків : ТОВ «ВИДАВНИЦТВО ПРАВА ЛЮДИНИ», 2015. 280 с.
2. McQuade Dr. J. S. Ancient Legal Maxims and Modern Human Rights. *Campbell Law Review*. 1996. Vol. 18. P. 75-120.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-501-6-136>

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ НЕПОВНОЛІТНИХ ОСІБ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Михайлюк Мар'ян Іванович

аспірант кафедри права та публічного управління

ЗВО «Університет Короля Данила»

м. Івано-Франківськ, Україна

Неповнолітні потребують особливого захисту в цивільно-правовій сфері, оскільки їхні права та інтереси не завжди можуть бути захищені самостійно.

Актуальність цієї проблеми у більшій мірі зумовлена тим, що неповнолітні особи, з огляду на певні властивості їх правосуб'єктності відносяться до найбільш вразливих категорій населення.

Законодавство передбачає низку заходів з цивільно-правового захисту неповнолітніх, включаючи захист їхнього життя та здоров'я, прав на освіту, належних умов життя та захисту від насильства.

Окремі питання цивільно-правового захисту неповнолітніх стосуються підтримки їхньої соціальної адаптації, захисту від дискримінації та надання допомоги у вирішенні побутових та інших проблем.

Роль держави у забезпеченні цивільно-правового захисту неповнолітніх полягає у створенні сприятливих умов для їхнього розвитку, в тому числі шляхом забезпечення соціальної підтримки та доступу до правосуддя.

Однак задля досягнення високих правових стандартів і стабільного демократичного розвитку соціальної та правової держави важливою є орієнтація на міжнародні стандарти у галузі охорони прав особи та приєднання до міжнародних нормативно правових актів.

Як доречно зауважено науковцями те, що охорона без захисту існувати самостійно не може, а захист, в свою чергу, виявляється тільки у момент порушення встановленого режиму охорони прав і законних інтересів [1, с. 424].

Поняття «цивільно-правовий захист» розуміють передбачені законом вид і міру можливого або обов'язкового впливу на суспільні відносини, які зазнали протиправного впливу, з метою поновлення порушеного, невизнаного чи оспореного права [2, с. 356].

Також можна трактувати термін «захист» як «активна протидія негативному впливу, те що слугує обороною та рятую від чогось неприємного, небезпечного; охорона, заступництво, підтримка. [3]

Цивільне ж законодавство забезпечує захист цих прав за допомогою засобів та способів захисту на підставі загальних засад, які містять: неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя; неприпустимість позбавлення права власності на житло, окрім випадків передбачених Конституцією та законами України; Свободи договору; судового та адміністративного захисту цивільного права та інтересу; справедливості, добросовісності та розумності. [4].

Способи захисту цивільних прав, як відомо, поділяються на такі форми як: юрисдикційна та неюрисдикційна.

Конституція України прямо вказує на те, що «права і свободи людини і громадянина захищаються судом» (ч. 1 ст. 55) і «юрисдикція суддів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі» (ч. ст.124) [5].

Сімейний Кодекс України у ч. 1 ст. 18 визначає, що «кожен учасник сімейних відносин, який досяг чотирнадцяти років, має право на

безпосереднє звернення до суду за захистом свого права або інтересу» [6].

Щодо адміністративного захисту майнових прав та інтересів неповнолітніх осіб, то важливу роль тут відведено органам опіки та піклування. За ними закріплено ряд правомочностей таких як, самостійне прийняття рішень (у межах своєї компетенції) щодо надання згоди/дозволу, саме вони здійснюють направлення до суду відповідних вимог, в порядку позовного провадження, також безпосередньо беруть участь у судовому розгляді.

Неповнолітня особа має можливість захищати свої права у порядку самозахисту. Законні представники таких осіб є батьки або усиновлювачі [4]. Сімейний кодекс передбачає, що «батьки мають право на самозахист своєї дитини, неповнолітніх дочки чи сина». [6] Однак чи може неповнолітня або малолітня особа здійснювати самозахист стосовно свої батьків, опікуна чи піклувальника, якщо вони порушують її права? На це дає відповідь ст. 56 СК України, яка закріпила можливість самостійно захищати свої права у разі порушення їх батьками або особами, що їх замінюють. У таких випадках дитина може звернутися до органу опіки та піклування, а після того, як їй виповниться 14 років – до суду. Однак цивільно-процесуальне законодавство так і не визначило положення щодо неповнолітнього учасника цивільного процесу. Наразі існує вирішення питання щодо розроблення механізмів здійснення права на самозахист цивільних прав та інтересів неповнолітніх та малолітніх осіб.

Наразі неповнолітня особа яка реалізовує свої права та обов'язки у цивільних процесуальних відносинах немає жодних обмежень, де предметом є матеріальні відносини, у які вони вступають самостійно. Навіть у разі якщо суд залучить офіційного представника, відповідно до ч. 2 ст. 29 ЦПКУ повноваження не зміняться, оскільки позиція представника не переважить позицію неповнолітньої особи. Справи неповнолітніх осіб в суді розглядаються за правилами загального процесуального порядку, що містяться в Цивільному процесуальному кодексі України, і їх розгляд судом практично не відрізняється від розгляду інших цивільних справ.

Отже сучасній цивілістиці необхідне дослідження форм і способів цивільно-правового захисту майнових прав та інтересів фізичних осіб, вироблення концепцій та практичних рекомендацій удосконалення законодавства, яке регулює суспільні відносини, що виникають у цій сфері.

Необхідною умовою ефективного цивільно-правового захисту неповнолітніх є сприяння популяризації правової культури серед дітей

та підлітків, надання їм доступної та зрозумілої інформації про їхні права та обов'язки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Галянтич М.К. Житлове право України: навч.посіб. К.: Юрінком Інтер. 2007. 528с.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права, 4-те видання: підручник. К.: Алерта. 2016. 524 с.
3. Новий тлумачний словник української мови: в 4-х т. К. 2015. Т. 1. 507с.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Сімейний Кодекс України: Закон України від 10.01.2002 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. Ст. 135.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-501-6-137>

САМОВІЛЬНЕ ЗАЛИШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ УМИСЕЛ ЧИ НЕОБЕРЕЖНІСТЬ?

Висоцький Сергій Олександрович

аспірант,

Одеський державний університет внутрішніх справ

м. Одеса, Україна

Психічне ставлення особи до вчинюваної дії чи бездіяльності, передбаченої КК України та її наслідків, виражене у формі умислу або необережності – вина, закріплена у ст. 23 КК України [1], є основною обов'язковою ознакою будь-якого складу кримінального правопорушення, і самовільне залишення військової частини або місця служби в умовах воєнного стану в Україні (ч. 5 ст. 407 КК України) не являється тому виключенням, визначає наявність та зміст суб'єктивної сторони, а її відсутність виключає суб'єктивну сторону і тим самим склад кримінального правопорушення [2, с. 161].